

NAUČNOM VEŠTAČENJE U MEDICINSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U BEOGRADU

Izveštaj o ispunjenosti uslova i ocena opravdanosti predloga teme za izradu doktorske disertacije
"Uticaj akulturacije, etničkog identiteta i percipirane diskriminacije na psihičko
blagostanje srpskih imigranata u Kanadi."

Kandidat: Vesna Vukojevic, psiholog mr sci med

Odlukom Naučnog veštača Medicinskog fakulteta u Beogradu od 15. 11. 2012. godine imenovana je Komisija za ocenu podobnosti prijavljene doktorske disertacije "Uticaj akulturacije, etničkog identiteta i percipirane diskriminacije na psihičko blagostanje srpskih imigranata" kandidata Vesna Vukojević u sastavu:

1. Prof. dr Ivan Dimitrijević, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu
2. Prof. dr Srdjan Milovanović, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu
3. Prof. dr Zorica Kuburić, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu

Mentor: Prof. dr Aleksandar Damjanović

Na osnovu analize priložene dokumentacije u vezi sa temom predložene doktorske disertacije, nakon razgovora sa kandidatom, a prema kriterijumima za procenu podobnosti teme, članovi Komisije podnose Naučnom veštaču u Medicinskog fakulteta u Beogradu sledeće:

IZVEŠTAJ

A. Podaci o kandidatu:

Vesna Vukojevic je diplomirala 1993.god. na Odseku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu sa temom: "Vrednosne orijentacije osoba sklonih demokratiji i antidemokratiji". Po završetku studija psihologije godinu dana je volontirala u Institutu za mentalno zdravlje kao opserver u grupnoj terapiji alkoholizma. Od 1994. god. do 1996. god. je radila kao psiholog na proceni radne sposobnosti u Domu zdravlja Obrenovac, odeljenje Medicine rada. Od 1996. god. do 1999. god. je radila kao psiholog u Centru za socijalni rad na proceni podobnosti roditelja za poveravanje maloletne dece u procesu razvoda braka, kao i na sprovođenju mera otvorene zaštite za maloletne delinkvente. Radila je sa pojedincima, parovima i porodicama. 1997. god. je upisala trogodišnju edukaciju iz sistemske porodične psihoterapije na Institutu za mentalno zdravlje. U junu 1999. god. imigrirala je u Kanadu gde je nastavila da radi u polju socijalnog rada. Radila je sa teško mentalno obolelima pružajući im podršku i pomoć u vođenju samostalnog života u zajednici. Od 2006. god. učestvuje u naučnom projektu Univerziteta u Torontu pod nazivom "Toronto – studija o mladima" kao asistent na istraživanju. 2008. god. je magistrirala na Medicinskom fakultetu sa temom: "Uticaj tipa porodice i vrednosnih orijentacija na emigriranje Srba u Kanadu". 2010. god. završila je edukaciju iz bihevioralno kognitivne terapije. Iste godine se opredelila za nastavak proučavanja srpske imigracije u Kanadi i dublje bavljenje međjkulturalnom psihologijom.

B. Spisak publikovanih radova kandidata objavljenih u celini

C. OBRAZLOŽENJE TEME:

1. NAU NA OBLAST:

Medjukulturnalna psihologija

2. PREDMET RADA:

U ovom radu vrši se ispitivanje da li i u kojoj meri akulturaciona strategija, etnički identitet, percipirana diskriminacija, doživljaj kontrole, multipla diskrepanca i samovrednovanje utiču na mentalno zdravlje i subjektivno psihičko blagostanje srpskih imigranata prve generacije u Kanadi. Također se empirijski proveravati dvodimenzionalni model akulturacije i da li postoji značajna razlika u mentalnom zdravlju i subjektivnom psihičkom blagostanju između imigranata koji se opredeljuju za različite akulturacione strategije. Vrsi se ispitivanje koju od četiri akulturacione strategije preferiraju srpski imigranti.

3. CILJ ISTRAŽIVANJA:

Prva grupa ciljeva je da se ustanovi da li različite akulturacione strategije utiču na mentalno zdravlje i subjektivno psihičko blagostanje srpskih imigranata prve generacije u Kanadi. Također cilj je ispitati koju od četiri akulturacione strategije (integracija, asimilacija, marginalizacija i separacija) preferiraju srpski imigranti.

Druga grupa ciljeva je da se ustanovi da li i u kojoj meri etnički identitet, percipirana diskriminacija, doživljaj kontrole, multipla diskrepanca i samovrednovanje utiču na mentalno zdravlje i subjektivno psihičko blagostanje srpskih imigranata prve generacije u Kanadi.

Treća grupa ciljeva je da se utvrde značajni psihološki prediktori subjektivnog psihičkog blagostanja, životnog zadovoljstva i mentalnog zdravlja srpskih imigranata.

METODE ISTRAŽIVANJA:

Ovo istraživanje je empirisko. Istraživanje se baviti srpskim imigrantima prve generacije koji su stigli u Kanadu uglavnom u posljednjem talasu migracije od 1990. godine do danas. Uzorak će se sastojati od 260 ispitanika prve generacije srpskih imigranata tj. onih imigranata koji nisu rođeni u Kanadi. Ovo istraživanje smo usmerili isključivo na prvu generaciju imigranata jer su oni ti koji su došli samostalno i mnogo su više izloženi akulturacionim problemima, akulturacionom stresu i akulturacionom konfliktu od svojih potomaka tj. druge i treće generacije imigranata.

Ispitivanje će biti sprovedeno u Torontu u toku leta i jeseni 2012. godine. Do ispitanika ćemo dolaziti slučajnim odabirom srpskih prezimena u telefonskom imeniku, intervjui će biti zakazivani telefonom i obavljani kroz direktan razgovor u kućama ispitanika. Drugi način dolaska do ispitanika će biti preko srpskih udruženja (srpski folklor i sportska društva), a razgovor će biti zakazivan i obavljan na isti način. Anketa će se sastojati od 104 pitanja.

Instrumenti istraživanja: Akulturacionu strategiju ćemo ispitivati Vankuverskim indeksom akulturacije (Vancouver Acculturation Index), a upotrebićemo i BAS skalu (Bidimensional Acculturation Scale) za ispitivanje lingvističke akulturacije. **Etnički identitet** ćemo ispitati MEIM skalom (The Multigroup Ethnic Identity Measure). **Percipiranu diskriminaciju** ćemo ispitivati pomoću petostepene Likertove skale koju smo konstruisali za potrebe ovog istraživanja. **Multiplu diskrepancu** ćemo ispitivati skalom koju smo dizajnirali za potrebe ovog istraživanja po uzoru na

Mikolasovu skalu. **Doživljaj kontrole** nad sopstvenim životom ćemo ispitivati Perlinovom skalom doživljaja kontrole. **Samovrednovanje** ćemo ispitivati Rozenbergovom skalom samopoštovanja. Dve strukturalne komponente psihičkog blagostanja, kognitivnu (zadovoljstvo životom) i emotivnu (pozitivan i negativan afekt) ćemo ispitivati zasebnim skalama. **Kognitivnu komponentu psihičkog blagostanja** ćemo ispitivati pomoću skale životnog zadovoljstva (Life Satisfaction Scale). **Emotivnu komponentu** ćemo ispitivati PANAS skalom (Positive and Negative Affect Scale), a upotrebićemo i sveobuhvatnu skalu sreće i Lubomirске i Lepera koja meri globalni doživljaj sreće. **Mentalno zdravlje** ćemo meriti skalom opšteg mentalnog zdravlja (GHQ 12 - General Health Questionnaire) koju smo preuzeli od Goldberga i Vilijamsa. Skala meri akutno mentalno zdravlje.

Od statističkih metoda koristićemo deskriptivnu statistiku – U zavisnosti od skale merenja koristićemo odgovarajuće mere centralne tendencije i mere varijabiliteta. Pouzdanost skala na srpskom uzorku ćemo izraziti preko Cronbach Alpha. Ispitivanje korelacija između varijabli ćemo ispitati koristeći Pearsonovim koeficijentom korelacije. Ispitivanje razlika u mentalnom zdravlju i subjektivnom psihičkom blagostanju ćemo uraditi korišćenjem ANOVA testa. Koristićemo multivarijantnu linearnu regresiju sa ciljem da se odredi koja od demografskih i nezavisnih varijabli je značajan prediktor psihičkog blagostanja srpskih imigranata.

4. AKTUELNOST PROBLEMATIKE U SVETU:

Ako se uzme u obzir da je u poslednjem talasu srpskog emigriranja Kanada jedna od najzastupljenijih imigrantskih zemalja i da je srpska imigracija u Kanadi neopravdano zapostavljena u istraživanjima, nameće se goruća potreba naučnog bavljenja Srbima u Kanadi. Najpribližnije istraživanje uradjeno do sada je rad o stepenu akulturacije izbeglica iz bivše Jugoslavije u Kanadi. Koliko nam je poznato ne postoji empirijsko psihološko istraživanje srpske imigracije u Kanadi. Sama činjenica da niko do sada nije ispitivao problem sa kojim se suočavaju Srbi u Kanadi, naučno opravdava i predstavlja originalni doprinos ovog rada.

U ovom radu će se koristiti noviji, sveobuhvatniji i kompleksniji dvodimenzionalni model akulturacije, koji predstavlja mnogo dinamičnije i sveobuhvatnije gledanje na problem akulturacije, u čemu takođe vidimo originalni doprinos ovog rada.

Pored toga, u dosadašnjoj svetskoj literaturi veliki broj radova je posvećen ispitivanju uticaja akulturacionih problema i problema percipirane diskriminacije kod imigranta koji su "vidljive manjine" dok je broj radova koji ispituju psihološke aspekte imigracije kod imigranata koji ne spadaju u "vidljive manjine" izuzetno mali. U tom smislu rezultati ovog istraživanja će imati mnogo veći naučni doprinos.

5. O EKIVANI REZULTATI:

Očekuje se da će ovo istraživanje doprineti boljem razumevanju problema imigracije sa psihološkog aspekta. Očekuje se da će se utvrditi kako neki od faktora, inače neizbežni u procesu adaptacije imigranata na novu sredinu, utiču na mentalno zdravlje i subjektivno psihičko blagostanje imigranata. Očekuje se da će etnički identitet, samopoštovanje, doživljaj kontrole, percipirana diskriminacija biti povezani sa subjektivnim psihičkim blagostanjem i mentalnim zdravljem srpskih imigranata te da će se utvrditi koja od upravo navedenih varijabli se pokazuje kao važan prediktor mentalnog zdravlja i sreće srpskih imigranata u Kanadi. Takođe se očekuje da će se empirijski dokazati Berijev dvodimenzionalni model akulturacije koji se smatra naročito adekvatnim za jednu tako izrazito multikulturalnu sredinu kao što je Kanada i proveriti koliko se ovaj model može primeniti na srpske imigrante u Kanadi.

D. ZAKLJUČAK (obrazloženje opravdanosti teme)

Na osnovu analize priložene dokumentacije, članovi komisije smatraju da je predložena tema doktorske disertacije “ Uticaj akulturacije, etnickog identiteta i percipirane diskriminacije na psihičko blagostanje srpskih imigranata u Kanadi ” kandidata Vukojevic Vesna značajna i aktuelna i da u potpunosti ispunjava uslove za originalan naučni doprinos u istraživanjima koja se odnose na psihološke aspekte problema imigracije. Kako je problem akulturacije imigranata veoma aktuelna tema u oblasti međukulturalne psihologije ovo istraživanje će doprineti jednom kompleksnijem i sveobuhvatnijem gledanju na problem akulturacije, uključujući i empirisku proveru sve više korištenog i primenjivanog dvodimenzionalnog modela akulturacije i uticaj različitih akulturacionih strategija na mentalno zdravlje imigranta. Iako su istraživanja u svetu pokazala da su samovrednovanje i osećaj kontrole koju imigranti imaju nad svojim životom najsnažniji prediktori mentalnog zdravlja i psihičkog blagostanja, ovo je prvi rad koji će ispitivati povezanost samovrednovanja i doživljaja kontrole sa psihičkim zdravljem i subjektivnim psihičkim blagostanjem kod srpskih imigranta. Pored toga ovo empirisko istraživanje će doprineti razumevanju uticaja etničkog identiteta i percipirane diskriminacije na mentalno zdravlje i sreću srpskih imigranta.

Dosadašnji stručni i naučni rad kandidata Vukojevic Vesna, ali i mentora, prof. dr Aleksandra Damjanovića, kao i aktuelnost predložene teme, predstavljaju realnu osnovu da će istraživanje biti izvršeno kompetentno i na savremen način.

Stoga, na osnovu celokupne analize priloženog materijala, Komisija jednoglasno zaključuje da su, pored zakonskih, ispunjeni i svi ostali formalni uslovi i na osnovu toga predlaže Naučnom vešću Medicinskog fakulteta da kandidatu Vukojevic Vesna odobri izradu doktorske disertacije sa predloženom temom.

Komisija:

Beograd, 22.01. 2013. godine

1. Prof. dr Dr Ivan Dimitrijević

2. Prof. dr Srdjan Milovanović

3. Prof. dr Zorica Kuburić